

JUHTKIRI

Öökullid ja lõokesed

Ideel alustada koolitundidega tulevases Noorse koolis senise kella 8.10 asemel kell 9 hommikul on nii pooldajaid kui ka vastaseid.

Unimütsidest koolilastele sobiks hilisem ärkamine kindlasti paremini. Nagu ka nende lapsevanematele, kes ise ei pea kella kaheksaks tööle kiirustama. Samas – kui kool algab hiljem, järelikult see ka lõpeb hiljem. Nii ei pruugi aga põhikooli vanemate klasside õpilased õigeks ajaks huvikoolidesse, -ringidesse ja trennidesse jõuda.

Esimese koolitunni varasema alguse kasuks räägibki argument, et koolipäev jõuab varem õhtule. Pealegi – need vanemad, kes ise maalt kella kaheksaks tööle sõidavad, saavad ühtlasi lapsed linna kooli tuua. Kuidas pääsevad lapsed kooli aga siis, kui tunnid hiljem pihta hakkavad? Kui näiteks bussiajadki on paika pandud, arvestades, et tööpäev algab kell kaheksa?

Muidugi on võimalus kohale minna varem, aga sel juhul tuleb esimese tunni alguseni kusagil aega parajaks teha.

Sellist olukorda, kus kõik inimesed oleks ühel meelel, ilmselt polegi. Küllap tuleb ka koolipäeva algust planeerides leida lahendus, mis sobib enamikule.

VASTUKAJA

“Mis meelitaks kruisituristi Saaremaale?”

Saarte Hää, 26. mai

Vahur:

Turism hakkab ikka kaugemalt pihta kui mingist kruisilaevast või turismiobjektist. Saaremaa peab olema turisti jaoks kutsuv paik.

Mis on siis turisti jaoks kutsuv? Head ilma meil aastaringselt pakkuda pole, selle jaoks tuleb ikka lõunamaale minna. Eiffeli torni või muud maailmakuulsat vaatamisväärsust meil ka pakkuda pole, mis selline “enne surma peab nägema” asi oleks. Ainus asi, kuidas me turisti meelitada saaksime, oleks sõbralikum hinnapoliitika. Hinnata-se on Saaremaal megakõrge, kvaliteet jääb hinnale tihti kordi alla. Seda saavad tõdeda kõik, kes on mandril või teistes Euroopa Liidu riikides puhanud.

Kuhu muidu need Soome turistid ühtäkki kadusid? Nullindatel oli ju suur öitsemisaeg, spaa-sid tekkis nagu seeni pärast vihma, suviti muud peale soome keele Kuressaares ei kuulnudki. Kuhu nad siis kadusid? Eks hind ole suur argument. Miks peaks soomlane minema puhkama kohta, mis on tema koduriigist kohati isegi kallim?

Kes vähegi näiteks mandril ringi sõitnud on, see näeb, et pea alati võib sealt leida midagi, mis on odavam kui meil. Olgu see mõni päevapraad kusagil Pärnu külje all, mõne maasikamüüja marjad Põlvas või mõni riidekaupmehe pakutavad rõivad Rakveres.

“Kuldsete kätega vanahärra korvid lendasid sotsiaalmeedia hitiks”

Saarte Hää, 26. mai

Ingrid Humal:

Tore, et on veel selliseid tublisid töömehi!

Stella Hommik:

Mäletan, et minu vanaisa tegi ka selliseid korve.

Janar Holm: eestlane ei saa olla ühepäevaliblikas

“Et Eesti riigi enesestmõistetavust säilitada, on vaja mäletada, aga ka unistada,” ütles saarlasest riigikontrolör Janar Holm eile Kuressaare gümnaasiumis peetud tänuüritusel “Vaba Eesti eest!”.

Kuressaare gümnaasiumi direktor Toomas Takkis pidas täna aktusel üksnes lühikese kõne, põhjendades, et niikui-nii ei mäleta direktori juttu hiljem enam ükski õpilane. Mina sellega nõus ei ole – koolijuht ei tea kunagi, mis võib õpilastele tema jutust meelde jääda.

Toon ühe näite. Minu kooli, Kuressaare põhikooli direktor Raivo Peeters pidas kord kõne, mida mäletan siiani. Enne seda, kui meil kirjand pihta hakkas, tuli direktor mürinal klassi ette, pidas süütava kõne ja ütles lõpetuseks: “Arvestage, et kui te ei tea, et hobune kirjutatakse h-tähega, kirjutage selle asemel “setukas.” Seega – alati on variant B, alati saab kuidagi teistiti.

Pingutagem, et saada paremaks

Täna räägin teile mäletamisest ja tulevikust. Öeldakse, et Eesti iseseisvust ei saa võtta enesestmõistetavana. Mina ei ole sellega nõus. Miks? Arvan, et eestlase hinges, peas, DNA-s on Eesti iseseisvus, oma riik tõesti enesestmõistetav. Selles ei ole mingit kahtlust.

Ent nüüd tuleb see suur “aga”: selleks, et seda enesestmõistetavat hoida, tuleb meil väga palju vaeva näha. Just sellepärast, et meie ümber on palju neid, kelle jaoks see, mis

“Eestlane ei peaks oma riiki kaotama, et oma armastusest ja selle suurusest aru saada.

Selleks et oma Eesti riiki mitte kaotada, peame õppima ajaloost, oma vanemate lugudest.”

JANAR HOLM

meile endile tundub enesestmõistetav, ei ole seda sugugi. Ning kes püüavad seda ahelat meie DNA-s läbi lõigata.

Seega peame tegema kõik selleks, et meie riik säiliks. Isegi imperiumid kukuvad, kuna arvavad, et nad on enesestmõistetavad. Nad ei näe vaeva selle nimel, et edasi liikuda, ei pinguta, et saada paremaks.

Väikeriigi jaoks oleks sel-

line mugavus eriti hukutav. Me peame hoidma oma keelt, edendama oma majandust, hoidma kultuuri. Kas ja mida me veel teha saame?

Me kõik saame midagi oma riigi heaks teha. Kas või isiklikul pinnal. Saada targa, hoolivamaks. Ka kõik teie, tänased noored, saate kaasa lüüa julgeolekupoliitikas. Kuidas? Kui leiate välismaalt endale mõne sõbra või kui teil selliseid sõpru on, siis nemad on inimesed, kes teavad: Eestimaal on mõnus inimene, kellega on tore suhelda.

Kui Eestimaaga midagi halba juhtuma peaks, siis on need välismaal elavad sõbrad – elagu nad Rootsis, Ameerika Ühendriikides või Prantsusmaal – need, kes teavad: see väike riik Eesti on oma iseseisvust väärt. Kui vaja, lähivad need teie välismaal elavad sõbrad protestima, kui vaja, koguvad allkirju.

Nii on meil lisaks meile endile keegi, kes seisab meie eest. Seega – teie kõik, tehke välispoliitikat, otsige sõpru! Teie olete need, kes saavad väga palju Eesti käekäigu heaks teha.

Miks on oluline meenutada aega, mis oli 30 aasta tagasi? Miks on vaja teada, mis toimus 103 aastat tagasi, kui Eesti riik loodi? Saarlasest lauljal Ivo Linnal on laul, mõtisklev laul “Äratundmisrõõm”. Selles laulus on lõik: “Ma ei oleks iialgi teadnud oma armastuse suurust, kui poleks sind kaotanud.” Ta laulab isamaast, Eestist.

Mina arvan, et eestlane ei peaks oma riiki kaotama, et

oma armastusest ja selle suurusest aru saada. Selleks et oma Eesti riiki mitte kaotada, peame õppima ajaloost, oma vanemate lugudest. Headest ja halbade aegadest. Pidudest ja kaklustest. Selleks et teada ohtusid ja osata neile vastu seista.

Õppigem ajaloost, elagem tulevikule

Et seda enesestmõistetavat säilitada, on vaja mäletada, aga ka unistada. Ma enam ei mäleta, kes ütles: “Rahva suuruse määrab tema unistuste suurus.” Väikeriigi inimestel on võimalik oma riik suureks unistada, suureks teha.

Ma ei pea siin silmas unistusi, kuidas saada uut iPhone'i või kaht soojamaareisi ühe asemel. Pean silmas seda, et igaüks meist peaks mõtlema, milline ma ise võiksin olla ja missugune võiks olla minu riik. Milline on Eesti elu, Eesti riik tulevikus?

Kas riik on alati olemas siis, kui inimesel teda vaja on? Kas on kohti, kus riik aitamise asemel segab? Kas on kedagi, kes ei ole “paadis”? Mõelgem selle üle ja püüdke teha kõik sellise riigi nimel, kus me kõik oleksime “paadis”.

Oluline on mõelda, unistada, luua midagi uut – ettevõtjana, lapsevanemana, riigijuhina. Kellena iganes. Ideid, unistusi ja tegusid on vaja selleks, et saaksime meie enesestmõistetavat riiki hoida. Eestlane ei saa olla ühepäevaliblikas. Peame mäletama ajalugu, ent elama tulevikule. Võtke see aeg – mäletage ja unistage!

MUHU UUDISSED

Ja lõpetuseks sialt kirgu ja kuolimaja juurest üks uhke uudis veel. Kis tahab kuulata, kuidas metsmummut sumisevad või nuusuta kenad erku melissiaisu või tükkis uudista, mesmuodi roniroosid ennasid taeva poole sirutavad, siis nüüd oo just paras aeg Liiva roosiadid üks pissike tiir tih. Moekat suve algust siis, neh, ja olge ikka munuksed!

Irena Tardis

Liival olli leeripüha

Ei neh, mis ta põle kena kuulda ja tiada mitte. Neh sõuke jutt, mis ma nelipühi Liiva suures kirkus kuuls. Neh, et piiskop olli alisen, et masu kahessasada liiget jälle sievuasta kirkul vähäm kut mineva vuasta olli. Ja nendest suurte pial umbest ühessakümmend. Aga vuata, mis pühabe nähe olli – Muhu kogudus sai omale tükkis kuus uut liiget juure. Neh, just nõuke ports olli Liiva kirkus esimese nelipüha leerilapsi. Viis tükki olli Liiva kuoli ühessanda jäo pökked ja massakad ja üks nendest pirekse vanam rovva olli kua kampaline. Ikka jälle oo nõnna, et kui mõjal Eestimua pial midad viletsamaks lähäb, siis Muhus ikka tükkis oo asjad paramini.

Õpetaja kiitis kangest, et olge nie ajad nii ullud kut tahes, aga va interniedus tulli abiks ja

“Ega sie arvutite kaudu õppimine viimases lassis põle naljaasi mitte. Või neh, aab igalühel närvid ukka.”

nõnna sai selle muodsa distantsõppe kordas kenaste kõik tunnid ää pietud. Ui ta kiitis, et oln kole munuksed lapsed, et tahtvad kenaste kampas õppe ja oidvad ja abistavad ühteteist. Ja et taagid sai nüid laste taudi sõukse asja selgeks, et kaudu interneti suab kua pitkad tunnid äe pidada.

Neh, ja kena olli vuadata. Muhulased oo ju edavad oma rahvariittega ja särased niisamma kenaste kut võililled

sial kirgu ukseaukus. Omal suud muikus piäs. Ja nüid oo esimesed tunnistused kätte suan. Leerikuol oo seljataha jäen. Neh ja mis sii ütelda? Ega sie arvutite kaudu õppimine viimases lassis põle naljaasi mitte. Või neh, aab igalühel närvid ukka. Aga nie viis nuort inimest said igatahes omale ingekosutust terve selle aaja ja oskavad nüid kottu välja minnes paramini eal ja kurjal vahet kua tih. Ja tuleva pühabe võivad juba uut koguduse nõukogu valida. Neh, nende viiele kuolilõpetajale ja teestele ühessandikele kua – kenad põrumist! Põlegid ju rohkem jäen kut paljast kolm eksamid ja sialtmuult tuleb oma eluga ise akkama suaja. Sõuke sie muualpse elu oo. Just akkab teestest kodu abi olema ja läin ta oogid!

Kohtu 1, 93819
Kuressaare
Tel 45 30 200
saartehaal@saartehaal.ee
www.saartehaal.ee

Vastutav väljaandja / peatoimetaja
Gunnar Siiner 45 24 440
Tegevtoimetaja
Andres Sepp 45 30 202
Kuulutused ja tellimused
Rihti Rask 45 30 200
Levijuhht Kerli Rüütel 45 24 443

Reklaam Marite Vaga 45 24 447
Toimetajad
Kertu Kalmus 45 30 212
Ain Lember 45 30 211
Monika Metsmaa 45 30 216
Mehis Tulk 45 30 214
Raul Vinni 45 30 215
Reporter Kristina Õun 45 30 200

Fotograaf
Maanus Masing 53 403 175
Kujundaja
Liina Õun 45 30 203
Küljendaja-kujundaja
Anette Sannik 45 30 203
Keelitoimetaja
Ragna Malm 45 30 202

Saarte Hää ilmub aastast 1940 ja on Eesti Ajalehtede Liidu liige. Saarte Hää ilmub viis korda nädalas. Trükiarv: 4700. Väljaandja: Raadio Kadi OÜ. Trükkija: Printall AS. Saarte Hääle toimetuse avatud E-R kell 9-17. Tellimuste vormistamine: www.post.ee, tellimine@saartehaal.ee, tel 45 30 200. Kuulutuste vastuvõtmine: telefonil 45 30 200, kuulutused@saartehaal.ee või SH toimetuses. Kojukanne maakonnas tel 66 43 948.

Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja lühendada. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Välisautorite honorarid kantakse üle pangavarvele üks kord kuus järgmise kuu 15. kuupäeval. Kõik ajalehes Saarte Hää ja selle lisades avaldatud artiklid on autoriõigusega kaitstud teosed. Nende reprodutseerimine, levitamine ja edastamine mis tahes kujul on ilma Raadio Kadi OÜ kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse tel 64 63 363 või pn@eal.ee